

Met een glimlach om de lippen een museum buitenwandelen, het gebeurt niet overal. In het nieuwe Yper Museum staan hilarische animaties en vette knipogen accurate geschiedenis niet in de weg.

Nieuw Yper Museum in de Lakenhallen

MUSEUM MET EEN LACH

Met kleurrijk geweven linten, een verwijzing naar het textielverleden, zijn halfdoorzichtige hoekjes gecreëerd waarop de gepresenteerde werken lijken te zweven
FOTO: YPER MUSEUM

GEEN DOEKJES Het vernieuwde stadsmuseum is alvast 'Ieperser' geworden. Eerst is er de verhuis – of eigenlijk de terugkeer van de negentiende-eeuwse voorloper – naar de Lakenhallen. Wat is er typischer voor Ieper dan dit UNESCO-werelderfgoed en Europa's grootste burgerlijke gebouw in neogotische stijl? Net als het stedelijke In Flanders Fields Museum (IFFM) neemt het Yper Museum er nu ook een vleugel in. Architectenbureau FVWW (Frederic Vandoninck en Wouter Willems) ging aan de slag met de voormalige loketenzaal van het stadhuis en de kattenzolder. Een stuk vloer werd weggenomen zodat je nu al van een verdieping lager het betonnen cassettegewelf kan bewonderen. Logisch om hier het verhaal van de lakenhandel te brengen die van Ieper – na Gent en Brugge – de derde middeleeuwse grootstad van de Lage Landen maakte. Amsterdam en Antwerpen moesten nog de eerste heipaal in de grond slaan.

Het Yper Museum overspant elf eeuwen geschiedenis waarmee het beeld van Ieper als louter symbool voor de herdenking van de Eerste Wereldoorlog wordt opengetrokken. Behalve uit de collectie van het vroegere stadsmuseum dat ondergebracht was in het Sint-Jansgodshuis put het daarvoor uit de collecties van het Onderwijsmuseum (Sint-Niklaaskerk), het OCMW (Godshuis Belle) en het Merghelynckmuseum. Alleen dat laatste stadsmuseum blijft als huismuseum op zijn huidige locatie in de Merghelynckstraat.

De nieuwe naam Yper Museum met een 'y' grijpt terug naar het middeleeuwse *Ypra*. In een viertalige stad als Ieper is ook gekeken naar de internationale herkenbaarheid (*Ypres* in het Frans en Engels, *Ypern* in het Duits). Geen letterwoord als museumnaam dus. Het Stedelijk Museum in Amsterdam en het Gemeentemuseum in Den Haag winden er ook geen doekjes om, zo werd geredeneerd. In het logo krult het staartje van de ypsilon als de staart van een kat – Ieper is Kattenstad – maar je kan er ook de wortels van de stad in zien.

INTERACTIEF In de vier jaar dat het stadsmuseum gesloten was, kregen Ieperlingen heel wat gelegenheid om het nieuwe museum mee op poten te zetten. Kleuters hielpen het museum 'verhuizen' met een poppentheater waarbij de verdwaalde kip op het schilderij van de Ieperse kunstschilderes Louise De Hem een rolletje kreeg. Met workshops als *Het bewaren waard* en *Pakt é kartje tyd* werden de bewoners van de Ieperse gevangenis en het Psychiatrisch Ziekenhuis Heilig Hart betrokken. Zelf interviewde museumcoördinator Sandrin Coorevits een zeventigtal Ieperlingen over hun stad en hun verwachtingen voor het nieuwe museum. De zaal die hieraan is gewijd, over de veerkracht van heel de Westhoek, bereik je via een gang met stukken huisraad zoals Ieperlingen het honderd jaar geleden in hun verwoeste huizen terugvonden.

Een reuzenmaquette van het middeleeuwse Ieper
FOTO: YPER MUSEUM

De Lakenhallen: de logische plek voor het Yper Museum
FOTO: YPER MUSEUM

De grootste prestatie was nog om jongeren voor het museum te interesseren. Op vrijwillige basis lieten zestien- tot achttienjarigen uit alle middelbare scholen zich onderdompelen in de collectie – soms letterlijk tijdens *A Night at the Museum* – om dan te brainstormen over de jongerenwerking. Wegens succes wordt dit ‘Voorlopig Bewind’ nu permanent.

Uniek in het museumlandschap zijn de metekindjes van het museum. Ze zijn met zes, drie meisjes en drie jongens, die allen geboren zijn in het Jan Yperman Ziekenhuis rond de opening van het Yper Museum, het eerste op 27 juni, het laatste op 16 juli. Zij bezorgen jaarlijks, op de gemeenschappelijke verjaardag, één object dat het voorbije jaar voor hen belangrijk was. ‘Meter Yper Museum’ kijkt voor het collectiebeleid ook vooruit.

ZAPPEN De wieg van de stad aan de Ieperlee, van schapenwol tot laken, Ieper als bisschopsstad, de pestepidemieën: je kan door de grote zaal zappen naar de (kunst)voorwerpen en thema’s die de aandacht trekken. Al behoort een chronologische wandeling ook nog altijd tot de mogelijkheden, ingegeven door de ‘museumleerkachten’ uit het basis- en secundair onderwijs.

Tijdsbeeld & Pièce Montée beviel als scenograaf het best omdat het met veel respect voor het gebouw flexibele panelen voorstelde. Met kleurrijk geweven linten, een verwijzing

naar het textielverleden, zijn halfdoorzichtige hoekjes gecreëerd waarop de gepresenteerde werken lijken te zweven. In een van die hoekjes leer je de opeenvolgende stappen van de lakenproductie kennen, van (Engelse) wol over kaardenbol tot lakenloodjes.

In die grote zaal loop je als bezoeker doorheen een reuzenmaquette van het middeleeuwse Ieper. Aan het plafond hangen dronebeelden van het huidige Ieper ter vergelijking. In enkele huizen en historische gebouwen klinkt geroezemoes. Als je naar binnen kijkt, ontdek je geestige animaties (Danse La Pluie en Ocular). Bij een badscène bespeuren we de traditionele gluurder, elders verliest een heilige zijn aureool. Kinderen kunnen ook onder de maquette kruipen waardoor ze in de rioleringen van Ieper terecht komen.

Afen toe duikt het duo Katelyne en haar kater Leon op (acteurs Ilse De Koe en Günther Lesage) in telkens andere rollen. Als veertiende-eeuwse van de verdwenen Sint-Michielsparochie maakt Katelyne een sprong naar het zeventiende-eeuwse ‘ideetje’ van vestingmeester Vauban om haar wijk onder water te zetten, vandaag het natuurgebied De Verdronken Weide. Ze vreest voor haar erotische broche. Of ze ergert er zich als deftige dame aan dat niet iedereen *Oud-Middelnieuw-nederlands* spreekt. Leon is de snuggere van de twee en zet de historische puntjes op de i.

Met de complexe geschiedenis van de vestingstad, waarmee

Ieper zich vandaag nog altijd identificeert, weet het Yper Museum ook wel raad. Door langs speciaal gedrukte prints te stappen, krijg je de illusie dat je de stad ziet veranderen. Aan de soundtrack van Tom McCrae kan je horen dat dat niet zonder slag of stoot verliep.

In 'Cinema Vauban' passeren de revue: Alva, Farnese, Albrecht en Isabella, Lodewijk XVI, Jozef II keizer van Oostenrijk, Napoleon, Willem I en Ieperse deernen die al dan niet onder de indruk zijn.

ICONISCHE VROUWEN De negentiende eeuw wordt opgehangen aan drie iconische Ieperse vrouwen, wat ook wel eens mag. Met Clara Lamotte, die een vondeling in huis haalde, wordt het verhaal over arm en rijk verteld. Dat is ook het verhaal over de speldenwerksters en zij die zich de Ieperse 'Valenciennes'-kant konden permitteren. In de zaal over de Ieperse academie is een speciale plaats voorbehouden voor Louise De Hem, die uitzonderlijk voor een vrouw in die tijd in Parijs anatomieles mocht volgen. Haar doeken als *De Verdwaalde Kip*, *De Egelantier* en *Zelfportret* lijken licht te verspreiden. De foto's die de broers Antony namen van Ieper voor en tijdens de Grote Oorlog zijn wereldberoemd, maar het was hun moeder Léontine Permeke die zich in 1887 als fotografe in Ieper vestigde.

Verder kan je Iepers leren, Sint-Maartensliedjes meezingen en je kinderen op kattenjacht sturen. Kiezen ze voor winst of voor een donatie voor de Gemene Beurze, zoals de voorloper van het OCMW in de zestiende eeuw in Ieper genoemd werd?

SCHAT VAN IEPER In een museum kom je zelden een vulva met vleugels of een penis aan het spit tegen. Het zijn insignes die ze in de middeleeuwen opspelden om profane of religieuze waarden of erotische boodschappen de wereld in te sturen. In andere Vlaamse musea vind je er hooguit een of twee en de belangrijke verzameling in het Museum Boijmans Van Beuningen in Rotterdam is aangekocht. Hier in Ieper komen een 250-tal metalen insignes rechtstreeks uit de plaatselijke bodem, goed bewaard in de Ieperiaanse klei.

Yper Museum toont een mooie collectie middeleeuwse metalen insignes, uit de eigen bodem opgegraven

FOTO: YPER MUSEUM

Hoekje in de grote zaal over de pestepidemieën die Ieper hebben getroffen

FOTO: YPER MUSEUM

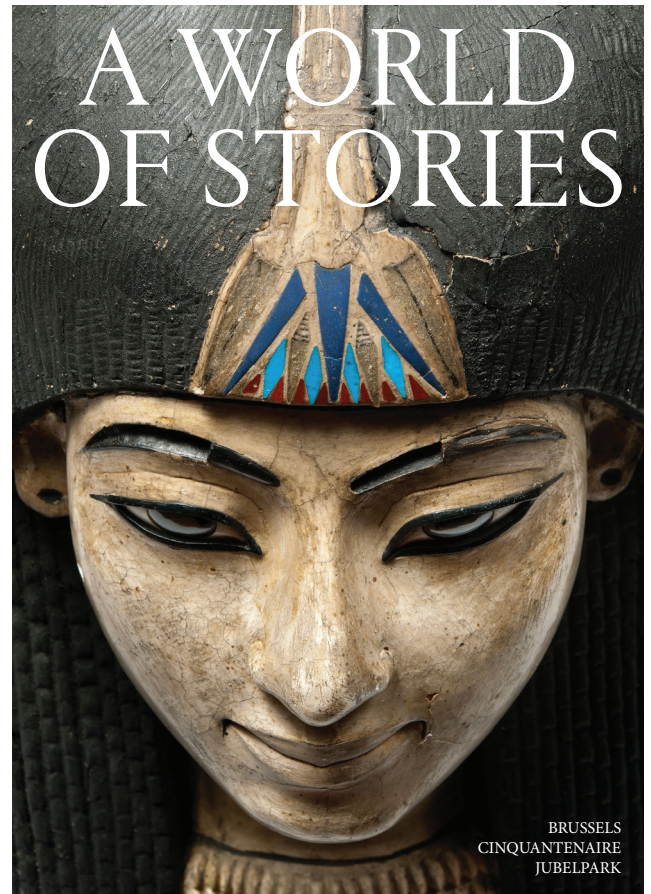
In De Verdrongen Weide bleek een middeleeuwse schat verscholen

FOTO: YPER MUSEUM

Tijdens het Beleg van Ieper in 1383 door de Engelsen en hun Gentse bondgenoten repten de bewoners van de Sint-Michielsparochie, een buitenwijk met vooral ambachtslieden, zich binnen de stadspoorten. Hun houten huizen werden om strategische redenen in brand gestoken en nooit meer heropgebouwd. Pas in de jaren 1990 werden de insignes op deze belangrijke archeologische site opgegraven. Al die eeuwen was de bodem nooit verstoord geweest, ook niet tijdens de Eerste Wereldoorlog. Ga eerst kijken in de mooi verduisterde zaal naar wat daar allemaal werd opgegraven en nooit eerder werd getoond: naast insignes ook kinderschoentjes, stilussen (schrijfstiften) en speelgoed als miniatuurwiegjes en fluitjes in de vorm van een hoofd. Laat daarna je blik dwalen over De Verdronken Weide en onze middeleeuwen komen weer tot leven. *Kastaars, ènnè?*

AN DEVROE

INFO Yper Museum – Open: van 1 april t.e.m. 15 november: elke dag van 10 tot 18 uur – van 16 november t.e.m. 31 maart: dinsdag t.e.m. zondag van 10 tot 17 uur – Gesloten: van 16 november t.e.m. 31 maart: maandag – twee laatste weken van januari – Lakenhallen – Grote Markt, 8900 Ieper – T 057 239 220 – www.ypermuseum.be

ART & HISTORY MUSEUM

Arty-farty
#middeleeuwengeleden

OPEN VANAF 01/07

Hoe men vroeger leefde? Een beetje zoals nu, maar dan helemaal anders. Het Yper Museum, gevestigd in de Lakenhallen, dompelt je via een interactief parcours onder in de leefwereld van de Westhoek. Van de middeleeuwen tot nu.

ypermuseum.be Volg ons op

TIP Combineer je bezoek aan het Yper Museum met een weekendje Ieper op www.toerisme-ieper.be.